

KÜTLESEL FORM YÖNTEMİ İLE ŞEKİLLENDİRME

Seramik sanatında, geleneksel şekillendirme yöntemlerinin yanı sıra alternatif olarak yapılan uygulamalar da bulunmaktadır. Bu alternatif yöntemlerden biri olan kütleli form ile şekillendirme yöntemi, genel bağlamda "Kurinuki" adlı Japon seramik şekillendirme tekniği adı altında da örneklenebilir. Bu teknik ile yapılan uygulamalara geleneksel şekillendirme yöntemlerinden daha az rastlanabilir.

Bu yöntem ile yapılabilecek uygulamalarda, bir bütün hâlindeki kil parçasının içi kazınarak ya da bir heykel şeklinde şekillendirilip form ikiye bölündükten sonra içi boşaltılıp tekrar birleştirilecek şekilde örnekler yapılabilir. Bu durum, yapılan tasarımın ana hatlarına bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Önemli olan şekillendirilecek olan seramik formda ana husus olan iç boşluğu sağlayabilmektir.

Öncelikli olarak yoğrulma işlemi tamamlanmış çamur, tasarlanan formun şeklini oluşturacak şekilde bir kütle hâline getirilir. Çamura kütleli olarak istenilen şekil verilebilir. Daha sonrasında çamur kütlesi bir bıçak ya da misina yardımı ile iki eşit parçaya bölünür. Her bir parçanın kenar duvarları belirlenerek oyma aparatları ile dikkatlice içi boşaltılmaya başlanır. İç boşaltma işlemi yapılırken et kalınlığı ve dip kalınlığı mutlak suretle kontrol edilir. Daha sonra içi oyulan parçaların iç çeperlerine çentikler uygulanır, balçık sürülerek form birleştirilir ve tekrar bir bütün hâline getirilir. Ana hatları ile şekillendirilmesi biten forma daha sonrasında rölyef ya da daha farklı form eklemeleri yapılabilir. Bu işlem basamakları seramik heykel şekillendirmede ön plana çıkmaktadır.

Blok hâlindeki bir kili tamamen oyarak bir seramik uygulama yapılacak kütle hâline getirilen form belirli bir merkezden başlanarak tamamen oyulup ana hatları ile şekillendirilebilir. Kurinuki uygulamalarında genel olarak bu uygulama süreci görülmekte, kase ve vazo formları ana hatları ile bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

Kütleli form yöntemi ile şekillendirme yöntemi ile genel olarak küçük ebatlı formlar şekillendirilebilir. Büyük ebatlı formların yapımı için geleneksel şekillendirme yöntemlerinin uygulanması tercih edilir. Blok hâlindeki şekillendirmelerde sanatsal bağlamda çok çeşitli uygulamalar yapılabilir. Uygulamalar tamamen sanatçının hayal gücü ile bağıntılıdır. Bu yöntemin kullanılışı ve ilerleyişi ile ilgili olan süreç deneysel olarak değişim gösterebilir.

KÜTLESEL FORM YÖNTEMİ İLE ŞEKİLLENDİRME

Yöntem Adı	Kütleli form yöntemi ile şekillendirme
Yöntemin Amacı	<ul style="list-style-type: none">• Fikir paylaşımı yapma• Zamanı dikkatli ve verimli kullanma• Tasarım, form ve kompozisyon oluşturma• Temel sanat ilkeleri ve temel tasarım öğelerini kavrama• Özenli çalışma• El-göz koordinasyonu ile kili şekillendirme• İnce motor becerilerini geliştirme• Şekillendirme aşamasında dikkatli olma hassasiyetini kazanma• Seramik malzemelerini tanıma ve kullanma becerisini kazanma• Seramik alanının gerektirdiği kısıtlamaları göz önünde bulundurarak, ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü yaratma becerisi kazanma• Sanat ve tasarım uygulamaları için gerekli olan teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi kazanma
Yöntemin Süresi	3 ders saati
Yöntemin Kazanımları	<ul style="list-style-type: none">• Kili yoğurmak• Tasarım yapmak• Görsel dili seramik bünyeye aktarmak• Formu tasarıma göre dikkatlice şekillendirmek• Formun içini boşaltmak• İçi boşaltılan formun parçalarını tekrar bir araya getirmek• Rötüşlamak• Kurutmak• Sırlamak• Fırınlamak

Genel Kazanımlar	<ul style="list-style-type: none">• Sabırlı olmayı öğrenme• El becerisini geliştirme• Bireyin estetik yönünü geliştirme• Bireyi sanata duyarlı hale getirme• Özgüvenli olma• Kendini keşfetme• Grup çalışması ile sosyalleşme• Çok yönlü düşünme yetisi kazanma• Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	<ul style="list-style-type: none">• Anlatım• Soru-cevap• Gösterip yaptırma• Örnek tasarım ve uygulamaları inceleme
Yöntemde Kullanılacak Malzemeler	Beyaz kil, kırmızı kil veya şamotlu kil, seramik şekillendirme kalemleri (modelaj aletleri), misina, kıl testere ucu, naylon poşet, bıçak, su kabı, fırça, boş kap, sünger, metal, ahşap veya plastik sistre

**İşlem
Basamakları**

1. Malzemelerinizi hazırlayınız.

2. Şekillendirmek için seçtiğiniz kili, içerisinde hava kalmayacak şekilde, dikkatlice düz bir zeminde yoğurunuz.

3. Yoğurduğunuz kili kurumayacak şekilde bir poşetin içerisinde muhafaza ediniz.

4. Hazırladığınız kilden kullanacağınız kadar bir parça alınız.

5. Yaptığınız tasarım doğrultusunda kili ana hatları ile şekillendiriniz.

6. Şekillendirmeniz bittikten sonra, ana hatları ile çalıştığınız içi dolu kütle hâlinde olan formunuzu, belirli yerlerden işaretleyip ortadan iki parçaya ayrılacak şekilde hazırlayınız.

7. Hazırlanan formu bir bıçak, misina yaz da kıl testere ucu yardımı ile iki eşit parçaya ayırınız. (Bu işlem basamağı tasarlanan formun şekline göre değişim gösterebilir.)

8. İki eşit parçaya ayrılan parçaları, düz bir zemine ya da bir sünger bloğunun üzerine yatırınız. (Bu işlem basamağı tasarlanan formun şekline göre değişim gösterebilir.)

9. İki parçaya ayrılan formun iç kısımlarına referans çizgilerinizi çiziniz.

10. Parçaların iç kısmını dikkatli bir şekilde boşaltmaya başlayınız.

11. Elinizle içi boşaltılan formun et kalınlığını her iki yüzeyden de kontrol ederek boşaltma işlemine devam ediniz.

12. İ ve dış yüzey arasındaki kalınlık yaklaşık 2 cm'e geldiğinde boşaltma işlemine sonlandırınız.

13. Tamamen içi boşaltılan birimlere sünger ve sistre yardımı ile hafifçe rötuş yapınız.

14. İçlerini boşalttığınız parçaları dikkatlice düz bir zemine ya da sünger blok üzerine yerleştiriniz.

15. Parçalar deri sertliğine gelinceye kadar dinlenmeye bırakınız. (Deri sertliğine gelmeden uygulamaya devam edilirse formda deformasyon oluşabilir.)

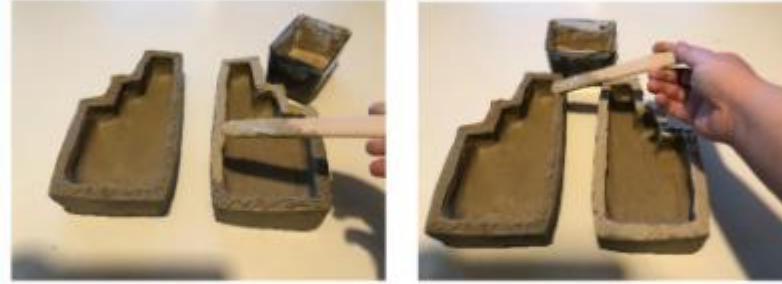
16. Kil parçalarını birbirine yapıştırmak için balçık hazırlayınız. (Balçık, kilin suyla karıştırılarak koyu kıvama dönüştürülmesidir.)

17. Deri sertliğine gelen ve mukavemet kazanan parçaların iç yüzey duvarına bıçak yardımı ile hafif çentikler atınız.

18. Çentik atılan bütün bölgelere hazırladığınız balçıktan az miktarda sürünüz.

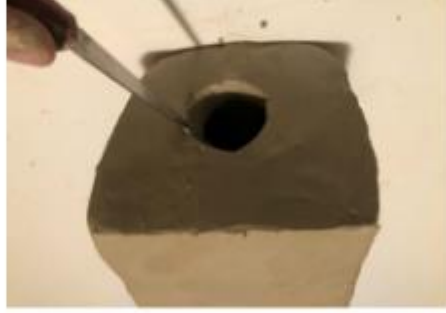
19. Formun ayrılan iki parçasını dikkatlice yeniden birleştirerek eski hâline getiriniz. Bir süre yüzeylerin birbirini tutabilmesi için eliniz ile destek olunuz.

20. Birleşim yerlerine, kenarda yoğrulmuş hazır duran çamurunuzdan parçalar alarak dolgular yapınız. Bu işlemi, birleşim yerindeki pürüzlü yüzeyler tamamen düzlenene kadar uygulayınız.

21. Nemli bir sünger yardımı ile formun bütün yüzeylerini rötuşlayınız.
22. Formun taban kısmına hava alabilmesi için bir delik açınız.

23. Form üzerine ekleyeceğimiz ya da rötuş gerektiren bir yüzey yok ise uygulamanızı tamamlayınız.

24. Kontrollü bir şekilde kurumaya bırakınız. (Ortam sıcak ya da hava sirkülasyonu fazla olursa hızlı kuruma nedeniyle çatlaklar oluşacaktır, dikkat edilmelidir.)
25. Tam kuruma gerçekleştikten sonra bisküvi pişirimini yapınız.
26. Bisküvi pişirimi yapılan formu sırlayınız.
27. İkinci pişirim olan sırlı pişirimi yapınız.

Ölçme ve Değerlendirme

Çalışmaya uygun hazırlanan ölçeği kullanınız. Yapılan uygulamanın tüm aşamalarını başarıyla yerine getirerek proje/performansların tamamlanması ile amaca ulaşılmıştır.

ÖZGÜN UYGULAMALAR

Sanatçıların kütleli form yöntemi (boşaltma tekniği / kurinuki tekniği) ile şekillendirdiği özgün örnekler aşağıda yer almaktadır (Şekil 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10).

Şekil 1. Kütleli form yöntemi ile şekillendirilmiş bir uygulama
(Kurinuki uygulama) (URL 30)

Şekil 2: Kütleli form yöntemi ile şekillendirilmiş seramik bir heykel
(Kurinuki uygulama) Shozo Michikawa, 2017, Stoneware, h:46 cm (URL 31)

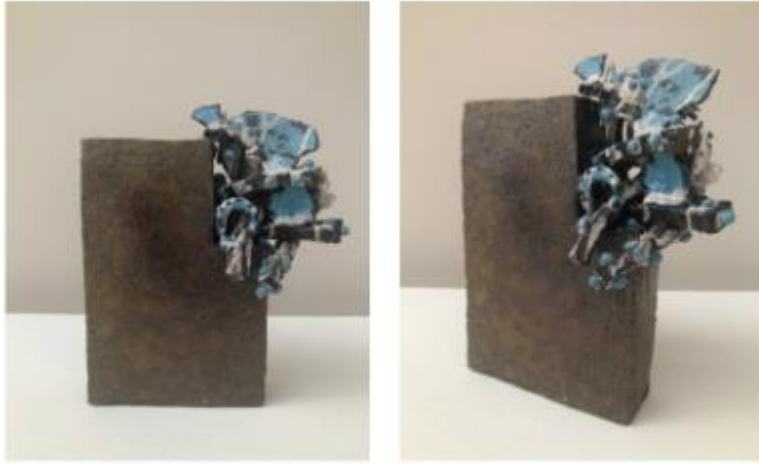
Şekil 3: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirilmiş seramik bir heykel
(Kurinuki uygulama) Shozo Michikawa, 2016, Stoneware, 15.5 x 20 cm (URL 32)

Şekil 4: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirilmiş seramik bir kase
(Kurinuki uygulama) Lucien Koonce (URL 33)

Şekil 5: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirilmiş seramik bir vazo (Kurinuki uygulama)
Lucien Koonce, 10x5.25x5 cm, anagama odun pişirimi, Stoneware, 2017 (URL 34)

Şekil 6: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirme,
Hatice Aybike Karakurt, 20x20x5 cm, 1250°C., Tuz Pişirimi, 2019.

Şekil 7 ve 8: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirme. (Boşaltma Yöntemi)
Hatice Aybike Karakurt, 9x40x7cm.(Şekil 7), 7.5x37x6 cm (Şekil 8), 1050°C , 2018

Şekil 9: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirme,
Hatice Aybike Karakurt,10x40x9 cm, 1050°C., 2018.

Şekil 10: Kütlesel form yöntemi ile şekillendirme,
Hatice Aybike Karakurt, macsabal odun pişirimi, 1250°C., 2013, Güney Kore